

Statsforvalteren i Oslo og Viken
Postboks 325

1502 MOSS

Deres ref.
2023/17375Vår ref.:
Saksnr. 23/1350-2
Løpenr. 13998/23
Sak nr. bes oppgitt ved svarArkivkode
041Dato
23.06.2023

Kopi til

**REDEGJØRELSE OM MØTEPRAKSIS – STATSFORVALTERENS HENVENDELSE AV
24.5.2023****Innledende**

I brev av 24.5.d.å. ber statsforvalteren Rakkestad kommune om innen 24.6. s.å. å redegjøre for sin møtepraksis.

Det er en henvendelse fra Rakkestad Avis av 9.5.2023 som er bakgrunnen for tiltaket.

I brevet av 24.5. d.å. fra statsforvalteren heter det blant annet:

.....

Hun viser til at det har utviklet seg en kultur for workshops og arbeidsmøter. Deltakere i disse møtene er politikere og administrasjonen, og meningen med disse møtene er at politikerne skal få informasjon og gi innspill på ulike saker. Det er vist til at det er gjennomført arbeidsmøter i saker om arealplan, framtidens helsevesen, budsjett 2023 og økonomiplan 2023 – 2026 og næringsplan.

Hun opplyser at kommunelovens bestemmelser om møteinnkalling jf. kommunelovens § 11 – 3, føring av møtebok jf. 11 – 4, eller møteoffentlighet etter § 11 – 5, ikke blir fulgt for disse møtene.

Hun stiller også spørsmål ved om kommunelovens bestemmelser i § 11 – 5 om lukking av møter er fulgt i forbindelse med kommunens behandling av sak om etablering av solparkanlegg i Rakkestad.

Videre viser hun til at kommunens eget reglement for møter og saksbehandling, gjeldende for 2019 – 2023, har en strengere regel om taushetsplikt enn loven tilsier, og hun stiller spørsmål om lovligheten av dette.

Hun ber Statsforvalteren om å foreta en vurdering av de nevnte forholdene.

.....

På grunnlag av statsforvalterens henvendelse, har Rakkestad kommune gjort en bred gjennomgang av sin møtepraksis i de offentlige organer og andre organer med politisk representasjon.

Møteoffentlighet

Kommuner og fylkeskommuner skal – jf. kommunelovens formålsbestemmelse § 1 – 1 – opptre tillitsskapende og legge til rette for blant annet aktiv innbyggerdeltakelse.

Etter kommunelovens § 11 – 5, første ledd, er møter i folkevalgte organer som hovedregel åpne for offentligheten.

Det heter videre i kommunelovens § 11 – 2 at det folkevalgte nivå behandler og treffer vedtak i møter.

Hensikten med møteoffentlighet er å sikre åpenhet omkring de vedtak som fattes og meningsdanningen i forkant av beslutningene.

Det skal igjen styrke folkestyret i kommuner og fylkeskommuner.

Praktiseringen av reglene for møteoffentlighet krever i mange tilfelle stor bevissthet om lovens definisjon av folkevalgte organer, når folkevalgte er til stede i møte og hva som utgjør en sak.

Det er egnet til å skape juridiske gråsoner.

I gjeldende kommunelov er folkevalgte organer i kommuner og fylkeskommuner listet opp i § 5 – 1.

Andre kommunale organer går fram av kommunelovens § 5 – 2.

Bestemmelsene om folkevalgte organer gjelder også – kommunelovens § 5 – 2, tredje ledd – for andre kommunale organer.

Rakkestad kommune følger og har fulgt kommunelovens saksbehandlingsregler for folkevalgte organer og andre kommunale organer.

Kommunestyret kan opprette organ («oppgaveutvalg») som del av sin saksforberedende virksomhet – slik som Rakkestad kommunestyre har gjort i sammenheng med arealdel av kommuneplan, framtidige helse- og omsorgstjenester, oppfølging av budsjett 2023 og økonomiplan 2023 – 2026 og næringsplan.

Denne type organer er ikke særskilt omtalt eller regulert i kommuneloven.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet uttalte i den sammenheng for en tid tilbake at det vil være lovens generelle regler for folkevalgt aktivitet som gjelder for organer opprettet av folkevalgte organer.

Det er på det rene at såkalte «oppgaveutvalg» skal følge kommunelovens saksbehandlingsregler for folkevalgte organer.

Møtepraksis i offentlige organer, andre kommunale organer og oppgaveutvalg

Rakkestad kommune endrer etter denne gjennomgangen sin møtepraksis – slik at såkalte «oppgaveutvalg» følger kommunelovens ordinære saksbehandlingsregler for folkevalgte organer.

Rådmannen vurderer det i denne forbindelse formålstjenlig å reglementsregulere disse organers formål, deltakers roller, saksbehandlingsregler og saksbehandlingsrammer m.m. for å sette dem inn i det regulære system for kommunens virksomhet.

Kommunestyret kan innen utgangen av året (2023) forelegges et slikt reglement for vedtak.

De omtalte «oppgaveutvalgene» har informasjons-, medvirknings- og dialogfunksjoner og ikke avgjørelsesmyndighet. Samtlige realitetsvedtak fattes av folkevalgte organer (primært velferdsutvalget, teknikkutvalget, formannskapet og kommunestyret), hvor de ordinære saksbehandlingsreglene har blitt fulgt.

Lukking av møte – solparkanlegg

Rakkestad kommune mottok våren 2023 en henvendelse fra Hybridtech Renewables AS med spørsmål om leie av grunn til en solcellepark i Rakkestad Kommunale Skoger.

Selskapet hadde dialog og forhandlinger med to private grunneiere – naboer til den kommunale eiendommen – om leie av arealer til det samme formålet. Det ønsket av konkurransemessige eller forretningsmessige hensyn (offentleglova § 13) på det daværende tidspunkt ikke offentlighet omkring de momenter som gjaldt blant annet årsproduksjon, avkastning og leie av grunn.

Formannskapet ble første gang – for lukkede dører – orientert om saken den 29.3.2023.

Som et element av dialogen med Hybridtech Renewables AS, tok kommunen opp at hjemmelsgrunnlaget for å behandle henvendelsen bak lukkede dører ikke var opplagt og tvilsom.

Selskapet ble forberedt på at de videre behandlinger av saken ville bli holdt i åpent formannskapsmøte.

Ordføreren innkalte formannskapet til møte på aktuell sak 11.5.2023 – hvor forespørselen ble orientert om og videre prosess og framdrift i spørsmålet besluttet i åpent møte.

Reglement for møter og saksbehandling – Regler om taushetsplikt

Rakkestad kommune har regler for taushetsplikt for folkevalgte enten som det flere andre kommuner har eller har hatt.

Fra reglementet for møter og saksbehandling gjengis:

.....

Blir det vedtatt å behandle en sak for lukkede dører, plikter organets representanter, de kommunale tjenestemenn og andre som måtte være til stede å bevare taushet om forhandlingene og om de vedtak som gjøres. Taushetsplikten varer inntil annet måtte bli bestemt. Taushetserklæring undertegnes av nye representanter ved starten av hver kommunestyreperiode.

.....

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har fastsatt «Rundskriv H 2112» om taushetsplikt for folkevalgte.

Rundskrivet redegjør for de gjeldende regler om taushetsplikten for de folkevalgte og adgangen til å pålegge taushetsplikt for folkevalgte om opplysninger som ikke er taushetsbelagt i lov eller i medhold av lov. De folkevalgte har etter punkt 3.3 bare taushetsplikt om taushetsbelagte opplysninger som framkommer i det lukkede møtet. At møtet er lukket medfører i seg selv ikke at de folkevalgte får taushetsplikt om alle opplysninger som framkommer i møtet.

Sivilombudet har i uttalelser overfor enkeltkommuner vurdert og konkludert på samme måte som departementet, og bedt om at kommuner endrer sine reglementer på dette punktet.

Rakkestad kommune har i dag regler om taushetsplikt for folkevalgte i møte- og saksbehandlingsreglementet som går lenger enn det lovgivningen tillater.

Endring av reglement for møter og saksbehandling – Regler om taushetsplikt

Rådmannen vil over sommerferien framlegge en enkeltsak for formannskap og kommunestyre med følgende endringer av punktet «Åpne eller lukkede dører – taushetsplikt» siste avsnitt:

Når en sak behandles for lukkede dører etter kommuneloven § 11 - 5, plikter de folkevalgte å bevare taushet om opplysninger som etter lov er underlagt taushetsplikt.

Denne formuleringen er i samsvar med det som i sin tid var departementets normalreglement for kommuner og fylkeskommuner på det aktuelle området.

Med vennlig hilsen

Dokumentet er elektronisk godkjent av
Alf Thode Skog
Rådmann